

Wstęp

Zagrożenie wykluczeniem społecznym dotyczy w Polsce nadal zbyt licznej grupy dzieci i młodzieży. Przeciwdziałanie wykluczeniu z systemu edukacji jest ważnym zadaniem państwa, wyspecjalizowanych instytucji, osób oraz tych wszystkich, którym leży na sercu rozwój polskiego społeczeństwa. Dążąc do wsparcia tego zadania, przygotowaliśmy książkę zawierającą szereg interesujących artykułów, napisanych przez ekspertów w swoich dziedzinach i zorientowanych na wzbogacenie warsztatów wychowawczych.

Niniejsza publikacja została wydana jako drugi tom opracowany w ramach realizacji projektu unijnego „Terapia przez rozwój. Program rozwoju sieci placówek dla młodzieży zagrożonej przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty”. Pierwszy, teoretyczno-empiryczny, ukazał się w języku polskim w 2014 r.

Poradnik ten, wydany w języku angielskim i polskim, do którego dołączono płytę CD, powinien służyć jako wsparcie wszystkich instytucji pracujących z dziećmi i młodzieżą poprzez ukazanie, z jednej strony, możliwości budowania klimatu społecznego ośrodka, z drugiej zaś – propozycji różnorodnych zajęć terapeutycznych, sportowych i profilaktycznych dla uczniów, które mogą być wykorzystane w procesie edukacyjnym, zapobiegającym wykluczeniu z systemu kształcenia.

W książce przedstawione zostały oryginalne opracowania, napisane z perspektywy pedagogiki resocjalizacyjnej oraz pedagogiki kultury fizycznej i zdrowotnej, które łącznie tworzą cztery części.

Pierwszą część rozpoczyna tekst Mariusza Granosika, Anity Gulczyńskiej i Renaty Szczepanik, uzasadniający potrzebę przekształcania klimatu społecznego ośrodków wychowawczych i socjoterapeutycznych. Następnie zamieszczono „Narzędziownik” Danuty Jacoń-Chmieleckiej, pomocny w rozwijaniu kompetencji jednostki potrzebnych w zmianach klimatu społecznego instytucji. Pierwszy blok tekstów zamyka artykuł Beaty Adamczyk i Jolanty E. Kowalskiej, który jest próbą opisu założeń oraz metod pracy w ramach pedagogiki konfrontacyjnej – jako jednej z propozycji działań pedagogicznych w Niemczech.

W drugiej części publikacji znajdziemy dwa teksty dotyczące możliwości edukacyjnych wychowania przez sport. W pierwszym z nich Jolanta Derbich wskazuje na uniwersalne wartości edukacji olimpijskiej, natomiast w drugim Anna i Andrzej Makarczuk podkreślają terapeutyczne

możliwości podejmowania wysiłku fizycznego i psychicznego w sportach ekstremalnych, takich jak wspinaczka.

Trzecia część zawiera propozycje warsztatów autorstwa Danuty Umiastowskiej oraz Katarzyny Gumoli i Anny Maszorek-Szymali do wykorzystania w ramach zajęć obejmujących lekcje profilaktyczne, prowadzone metodami aktywizującymi.

W ostatniej, czwartej części książki ukazano autorskie propozycje pracowników ośrodków socjoterapeutycznego i wychowawczego. Adam Żuchalski przedstawia przebieg zajęć warsztatowych dla uczniów w ramach doradztwa zawodowego, a Paweł Kujawiak proponuje przyznawanie odznak w ramach budowania pozytywnego klimatu społecznego ośrodka wychowawczego.

Wyrażam nadzieję, że zamieszczone w publikacji materiały będą przydatne wszystkim, którzy poszukują nowych form pracy z dziećmi i młodzieżą nieprzystosowaną społecznie, zagrożoną wypadnięciem z systemu kształcenia.

Serdecznie dziękuję wszystkim Autorom oryginalnych, ciekawych i różnorodnych tekstów, a także recenzentowi tomu – Panu dr. hab. Michałowi Lenartowiczowi za cenne i życzliwe uwagi, Pani Katarzynie Gorzkowskiej za zaangażowanie i współpracę przy redakcji i korekcie książki, Pani Agnieszce Wachowskiej za szybkie i rzetelne przetłumaczenie tekstów oraz Panu Filipowi Szmidtowi za opracowanie płyt CD ze scenariuszami zajęć do niniejszego poradnika.

Osobne podziękowania kieruję do Pani Lilianny Ladoruckiej – kierownika Działu Realizacji Produkcji Wydawniczej Wydawnictwa UŁ – za pomoc w wydaniu tej publikacji w bardzo intensywnym akademickim roku jubileuszowym 70-lecia istnienia Uniwersytetu Łódzkiego. Wyrażam też wdzięczność współredaktorom – dr Annie Sobczak i dr. Arkadiuszowi Kaźmierczakowi oraz wszystkim innym osobom, które wspierały proces opracowania i wydania książki.

Jolanta E. Kowalska